

Lissitzky + Educatief materiaal

Drama en Handvaardigheid Thema; Overwinning op de Zon

'Overwinning op de Zon' is een Futuristische opera die geschreven werd in 1913, nog voor de Russische Revolutie. Binnen het Russisch Futurisme speelden techniek en wetenschappelijke vooruitgang een belangrijke rol, deze invloed is terug te vinden in de opera. In de opera wordt verteld hoe de mens zijn leven leeft volgens de zon. We staan op als de zon op komt en gaan naar bed als de zon onder gaat. De Futuristen wilden niet volgens dit natuurlijke ritme leven en in de opera wordt de zon naar beneden gehaald en vervangen door een krachtige machine. Met de komst van deze nieuwe mechanische zon zou ook een helemaal nieuwe wereld ontstaan. Deze nieuwe wereld zou beter moeten zijn dan de oude wereld, er zouden geen vergissingen of zorgen meer zijn, maar ook geen medeleven met je medemens. In deze nieuwe wereld zouden alleen de 'krachtmensen' overblijven, deze onzijdige mens (geslachtloos) zou de nieuwe wereld weer op moeten bouwen.

De kunstenaar Kazimir Malevich ontwierp de kostuums en decors voor de eerste uitvoering van de opera in 1913. De kostuums werden gemaakt uit karton, papier-maché en verf. De acteurs werden allemaal onherkenbaar vervormd, door de vele rare vormen die aan het lichaam werden toegevoegd. Op de afbeeldingen links zien we daar voorbeelden van. Van deze versie van de opera werd in 1981 een reconstructie gemaakt, hiervan zien we hierboven een afbeelding. Je kunt daar zien dat de acteurs die zich in de kostuums bevinden bijna niet meer herkenbaar zijn als mensen. Doordat ze zich als robots over het toneel bewogen, leken de acteurs echt niet meer op mensen, maar werden een soort robots.

[Aantekening voor docent: Print de Nederlandse tekst uit voor de leerlingen (als PDF op de Van Abbemuseum website) en lees deze samen met de leerlingen. Iedere leerling kan een bepaald gedeelte van het stuk voorlezen. Per gedeelte kan de docent ingaan op de verschillende thema's en de verschillende karakters in het stuk.]

Lissitzky + Educatief materiaal

Drama en Handvaardigheid Thema; Overwinning op de Zon Speel een fragment uit de opera na

[Aantekening voor de docent: De theatertekst van Overwinning op de Zon wordt klassikaal gelezen en behandeld. De docent kan ervoor kiezen om de leerlingen in groepen te verdelen en een gedeelte van het stuk te laten repeteren en voordragen aan de gehele klas. De docent kan er echter ook voor kiezen om het stuk enkel klassikaal te lezen.]

Ontwerp voor de Vitebsk uitvoering van de opera Overwinning op de Zon in 1920. Dit ontwerp werd gemaakt door Vera Ermolaeva en het toont zowel een decorontwerp als twee karakters uit de opera.

De opdracht stapsgewijs

1. De theatertekst van de opera wordt gezamenlijk gelezen, waarbij iedere leerling steeds een gedeelte voorleest.
2. Per gedeelte wordt de theatertekst behandeld en vinden er klassikale gesprekken plaats over de tekst. Wat zijn de thema's die in de theatertekst naar voren komen, welke karakters (personages) zijn er in het stuk en wat zijn hun functies enzovoorts.
3. De klas wordt nu in groepen verdeeld en iedere groep krijgt een fragment uit de theatertekst toegewezen. Per groep bepalen jullie welke leerling welk karakter zal spelen. Je oefent nu gezamenlijk jullie fragment.

Alle fragmenten zullen in de volgorde van het stuk worden uitgevoerd voor de klas. Jouw groep laat dus jullie fragment voor de klas zien, zoals je het gerepeteerd hebt.

Lissitzky + Educatief materiaal

Drama en Handvaardigheid Thema; Overwinning op de Zon Ontwerp en maak kostuums voor de opera

Tijdens deze opdracht ga je aan de hand van de theatertekst van de opera Overwinning op de Zon, kostuums ontwerpen voor deze opera. In deze opera bevinden zich veel verschillende karakters, dus jij kunt zelf een karakter kiezen dat jou leuk lijkt.

Het grote verschil tussen een kledingstuk en een kostuum, is dat je duidelijk in gedachten moet houden dat een kostuum het karakter uit het stuk moet ondersteunen en versterken. Het moet iets toevoegen aan het karakter dat jij gekozen hebt. Dit kostuum moet dus speciaal bedacht zijn met jouw karakter in gedachten.

De opdracht stapsgewijs

1. Bekijk de theatertekst en kies een karakter uit dat jou interesseert, kijk vervolgens goed naar de rol die dit karakter speelt binnen het verhaal. Wat is de functie van dit karakter en wat voor type is dit karakter? Kijk bijvoorbeeld ook eens in boeken met theaterkostuums om inspiratie op te doen.

[Aantekening voor de docent: De docent kan boeken meenemen met theaterkostuums om de leerlingen een beeld te geven van de vele mogelijkheden. De leerlingen kunnen dit als inspiratiebron gebruiken voor hun eigen ontwerpen]

2. Maak naar aanleiding van het onderzoekje naar je karakter schetsen van kostuums die jij bij je karakter vind passen. Let daarbij op vormen, kleuren en materialen.

3. Verzamel allerlei verschillende materialen, dit kunnen wegwerpmaterialen zijn zoals verpakkingen, maar ook karton en restjes stof. Let daarbij op de schetsen die je gemaakt hebt en de materialen die het beste aansluiten bij je schetsen.

4. Nu ga je jouw schetsen op kleine schaal uitvoeren. Je maakt hierbij gebruik van een tekenpoppetje (zie afbeelding rechts). Op dit tekenpoppetje kun je met allerlei materialen werken, de mogelijkheden zijn eindeloos. Je kunt werken met papier, karton, stof, metaal enzovoorts.

Zorg ervoor dat je de materialen niet direct op het poppetje bevestigt, maar dat je de materialen op een andere manier aan elkaar bevestigt. Voor de bevestiging kun je bijvoorbeeld kiezen voor splitpennen, lijm, aan elkaar naaien enzovoorts.

5. Presenteer nu al het materiaal samen. Neem een groot vel en maak een collage van je schetsen, van je inspiratiemateriaal en van fragmenten uit de tekst waarin jouw karakter voorkomt. Presenteer dit gezamenlijk met je tekenpoppetje.

[Aantekening voor de docent: De docent kan zelf een keuze maken uit de materialen waarmee gewerkt worden tijdens deze opdracht. Alles is mogelijk, maar dit is aan te passen aan de voorgaande lessen]